وقف مرحوم استاد زین الدین جعفر زاهدی به کتابخانه آستان قدس رضوی

۸ ج ۱۹ ۱۳۸۶

آستان قدس

کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی

نام کتاب: فوائد الضیائیه فی شرح الکافیه

مؤلف متن: ابن حاجب ..... محشی .....

شارح: نور الدین عبد الرحمن جامی ..... مترجم .....

تاریخ تحریر: ۹۵۵ ق ..... نوع خط: نستعلیق ..... تعداد سطر: ۱۵

جزء کتب: صرف و نحو ..... زبان: عربی ..... عدد اوراق: ~~۱۷۷~~ ۱۸۳

طول: ۱۸ ..... عرض: ۱۲ ..... شماره عمومی: ۲۶۱۶۴

وقفی / خریداری ..... تاریخ وقف / خریداری .....

ملاحظات: کاتب: عبد الفتاح بن ولی الحسینی

اندازهٔ نوشته: ۷٫۵ × ۱۱٫۵

---

۱ (فوائد الضیائیه) شرح کافیه ابن حاجب — عربی

موضوع: نحو و ادبیات

مؤلف: متن از عثمان بن عمر الحاجب شرح از مولی عبد الرحمان بن احمد بن محمد دشتی مشهور به مولی جامی

آغاز: الحمد لولیه والصلاة علی نبیه وعلی آله واصحابه التابعین بکتابه

انجام: وعلی آله واصحابه وعلی من تبعهم من زمرة احبابه وسلم تسلیما کثیرا

کاتب: میر عبد الفتاح بن میر ولی الحسینی

تاریخ: ربیع الثانی (۹۵۵) هجری

اندازه: (۱۹) ۱۸×۱۲ برگ (۱۸۱)

خط نسخ — کاغذ — جلد چرمی

این نسخه بقلم دو نفر تحریر یافته و نصف اخیر آن قدیمی تر است

[illegible]

لس

از فضیلت مآب حضرت محمد ... باید این ... [illegible]

[illegible]

بسم الله الرحمن الرحیم

[illegible]

از حسن بصری مرویست که در مسجد الحرام در هنگام سحر بزرگواری را دیدم در سجده رفته است
و میگوید نظم یا ذا المعالی علیک معتمدی طوبی لعبد تکون
مولای یعنی ای خداوند عالی برتوست اعتماد من خوش بنده تو باشی
آقای او نظم طوبی لمن بات خائفا وجلا یشکو الی ذی الجلال
بلواه یعنی خوشحال کسیکه در دل شب ترسان و لرزان شکوه کند
بسوی خداوند بلاهای خود را نظم اذا خلا فی الظلام مبتهلا
اکرمه و لباه ربه یعنی در وقتی که خلوت کند است و تضرع میکند نیکوست
گرامی دارد و هست او را و یک مرتبه لبیک در جواب او بفرماید همان که حضرت
سخن را با این چهار بند ناگاه هاتف آواز داد که لبیک لبیک انت
فی کنفی وکلما قلت قد سمعناه یعنی ما ترا بعوض یک مرتبه ده مرتبه
لبیک میگوییم تو در پناه ما آمدی و آنچه گفتی شنیدیم و صوتک تشتاق الیه
ملائکتی و عذرک اللیل قد قبلناه صدای خود را بلند کنی که ملائکه
مشتاقند آواز ترا و عذر ترا امشب قبول کردیم سئل ما تشاء بلا خوف
و لا خجل و لا تخف انی انا الله یعنی سؤال کنی از ما آنچه خواهی بی خوف
و خجالت و مترسی که منم خداوند تو حسن بصری گوید افسوس بر آدم و جد خود زدم
بر جلال و بزرگواری آن شخص که آن کیست و انتظار میبردم تا سر از سجده
بر داشت متوجه شدم دیدم که شکسته طوقانکه بد فرزند مظلوم فاطمه علیه السلام حسین
شهید است که از خوف خداوند چون بید میلرزد و رنگ مبارکش متغیر شده است

الا ايها المقصود في كل حاجة شكوه احوالي الى الله فرحم
سكاتي الا يا رحما فهبلي ذنوبي كلها واقض حاجتي انتب
باعمالي قبيحه رقبه

رب يسر ولا تعسر سهل علينا

من كتاب شرح جامي عبد نحي

بسم الله الرحمن الرحيم وبه نستعين

الحمد لوليه والصلوة على نبيه وعلى آله واصحابه المتادبين بادابه اما بعد فهذه فوايد
وافية بحل مشكلات الكافية للعلامة المشتهر في المشارق والمغارب الشيخ ابن
الحاجب تغمده الله بغفرانه واسكنه بحبوحة جنانه نظمتها في سلك التقرير وسمط التحرير
للولد العزيز ضياء الدين يوسف حفظه الله تعالى عن موجبات التلهف والتاسف
وسميتها بالفوايد الضيائية لانه الباعث لهذا الجمع والتاليف كالعلة الغائية نفعه الله تعالى
بها وساير المبتدئين من اصحاب التحصيل وما توفيقي الا بالله وهو حسبي ونعم الوكيل

اعلم ان الشيخ لم يصدر رسالته هذه بحمد الله سبحانه بان جعله جزءا منها هضما
لنفسه بتخييل ان كتابه هذا من حيث ان كتابه ليس ككتب السلف رحمهم الله
حتى يصدر به على سننها ولا يلزم من ذلك عدم الابتداء به مطلقا حتى يكون ابتر كه
اقطع لجواز اتيانه بالحمد من غير ان يجعله جزءا من كتابه وبدا بتعريف الكلمة

والكلام

والكلام لانه يبحث في هذا الكتاب عن احوالهما فما لم يعرفا كيف يبحث عن
احوالهما وقدم الكلمة على الكلام لكون افرادها جزءا من افراد الكلام ومفهومها
جزءا من مفهومه فقال الكلمة قيل هي والكلام مشتقان من الكلم بتسكين اللام
وهو الجرح لتاثير معانيهما في النفوس كالجرح وقد عبر بعض الشعراء عن بعض
تاثيراتها بالجرح حيث قال جراحات السنان لها التيام ولا يلتام ما جرح اللسان
والكلم بكسر اللام جنس لا جمع كتمر وتمرة بدليل قوله تعالى اليه يصعد الكلم الطيب
وقيل جمع حيث لا يقع الا على الثلث فصاعدا والكلم الطيب يؤول ببعض الكلم
واللام فيها للجنس والتاء للوحدة ولا منافاة بينهما لجواز اتصاف الجنس بالوحدة
والواحد بالجنسية يقال هذا الجنس واحد وذلك الواحد جنس ويمكن حملها
على العهد الخارجي بارادة الكلمة المذكورة على السنة النحاة لفظ اللفظ في اللغة
الرمي يقال اكلت التمرة ولفظت النواة اي رميتها ثم نقل في عرف النحاة ابتداء
او بعد جعله بمعنى الملفوظ كالخلق بمعنى المخلوق الى ما يتلفظ به الانسان حقيقة او حكما
مهملا كان او موضوعا مفردا كان او مركبا واللفظ الحقيقي كزيد وضرب والحكمي
كالمنوي في زيد ضرب واضرب اذ ليس من مقولة الحرف والصوت اصلا ولم يوضع
له لفظ وانما عبروا عنه باستعارة لفظ المنفصل له من نحو هو وانت واجروا عليه

او اكسر يحذف نحو اجبت خيرا واجابني خير وحتم لي بخير اللهم اجعل خاتم امورنا
باخيرا او الحق بنا من تبعة شرورنا خيرا واجعل تونات تقابضنا خفيفه
كانت او ثقيله في مواقف الندامه متقلبه بالف اداب عبوديتك على
نهج الاستقامه وصل على من كلمة شفاعته في محو ارقام الضلالات كافيه
وعن معرفة ابقام الجهالات شافيه وعلى آله واصحابه وعلى من تبعهم من زمرة
احبابه وسلم تسليما كثيرا كثيرا

وقد فرغ من تحرير هذه الرسالة الموسوم بفوايد الضيائيه
في شرح الكافيه في شهر ربيع الثاني
سنه خمس وخمسين وتسعمايه هجريه نبويه
حرره العبد الفقير الى الله الغني
عبد الفتاح بن ولي الحسيني
تم تم

افتاده‌ام بزمین [illegible] تیر انداز
ای اولین نشان ز تیغ تو بر فرق ابنا

از سیمین [illegible] بستر کباب
[illegible] مولود و [illegible] شد دود

بی جام جم [illegible]
[illegible]

از تو سؤال [illegible]
از [illegible] سخن [illegible]

بدین [illegible] نقش و [illegible]
ای اولین [illegible] از اول

[illegible] بسیمین [illegible]
[illegible] بیش [illegible] از [illegible]

ولطایف تحایف تسلیمات طیبات
بمعهود است معروف جنان از نفحات آن
[illegible] که دریوزه کند

بالام بنده [illegible]
[illegible]